

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง เป็นการวิจัยเชิงอธิบาย (Explanatory research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสาร และศึกษาปัจจัยที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดพัทลุง มีจำนวนประชากรทั้งหมด 9,446 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยวิธีของยามาเน่ (Yamane) เลือกกลุ่มตัวอย่างใช้หลักความน่าจะเป็นวิธีการแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตามสถาบันการศึกษาแล้วเลือกโดยการจับฉลากห้องเรียน ห้องเรียนที่จับฉลากได้นักเรียนทุกคน คือ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 432 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ส่วน ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการบริโภคข้อมูลข่าวสาร การรับรู้การติดเชื้อโรคเอดส์ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ แบบสอบถามการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้มีการทดสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งค่าดัชนีความตรง เท่ากับ 0.93 แล้วนำมาปรับปรุงภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง จำนวน 36 คน และหาความเที่ยงของเครื่องมือ ได้ผลดังนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์โดยใช้ KR-20 ได้ค่า เท่ากับ 0.7 และหาความเที่ยงรวมด้วยวิธีของครอนบาค แอลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่า เท่ากับ 0.93 ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS /FW ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การรับรู้การติดเชื้อโรคเอดส์ การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ การวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารวิเคราะห์โดยสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 432 คน เพศชายและเพศหญิงมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เพศชาย ร้อยละ 45.9 และเพศหญิงร้อยละ 55.1 มีอายุระหว่าง 15–22 ปี มีอายุเฉลี่ย 18.3 ปี (SD = 1.5) กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 60.4 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 39.6 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.2 มีที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 86.1 และลักษณะของครอบครัวเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 91.4 ในระหว่างการเรียนส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายเพียงพอ ร้อยละ 88.2 เมื่อมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ พบว่า ส่วนใหญ่จะปรึกษาบิดามารดา ร้อยละ 50.2 รองลงมาคือปรึกษาเพื่อน ร้อยละ 36.5

การมีประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ พบว่า เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพื่อนนักเรียน/คูรัก ร้อยละ 86 และเหตุผลของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกส่วนใหญ่เป็นเพราะรักและเต็มใจ ร้อยละ 46 รองลงมาเพราะอยากรู้ อยากรอง และเพราะบรรยากาศเป็นใจ ร้อยละ 26 และ 12.7 ตามลำดับ

การรู้จักกับคนเจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ส่วนใหญ่รู้จักเพื่อนบ้านที่ติดเชื้อไวรัสหรือป่วยเป็นเอดส์ ร้อยละ 15.7 รองลงมา คือ คนรู้จักญาติและญาติของคนรู้จักที่เจ็บป่วยด้วยโรคเอดส์ ร้อยละ 15 และ 10.2 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างรู้จักกับผู้ติดเชื้อที่มีอาการหรือผู้ป่วยเอดส์ ร้อยละ 28

ความสำคัญของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างได้รับเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ ลำดับที่ 1 คือ แหล่ง ข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ ร้อยละ 68.3 ลำดับที่ 2 คือแหล่งข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 23.4 และลำดับที่ 3 คือแหล่งข้อมูลข่าวสาร จากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 34

ความสำคัญของสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ลำดับที่ 1 คือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และลำดับความสำคัญของสื่อบุคคลลำดับที่ 2 คือจากครู/วิทยากรในโรงเรียน ร้อยละ 41.7

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ คือ โทรทัศน์ ร้อยละ 53.5 รองลงมาคือสื่อบุคคลและวารสารหรือหนังสือ ร้อยละ 23.8 และ ร้อยละ 21.3 ตามลำดับ

แหล่งข้อมูลข่าวที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ อย่างน้อยได้รับข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ สัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 61.4 รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และวิทยุ พบร้อยละ 53.1 และ 43.8 ตามลำดับ

การได้รับข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารตามลำดับดังนี้ คือ การป้องกันโรคเอดส์ สาเหตุและการติดต่อของโรคเอดส์ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อโรคเอดส์ พบร้อยละ 89.2, ร้อยละ 86.1, ร้อยละ 65 และร้อยละ 62.5 ตามลำดับ

ข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ที่มีความจำเป็นในการตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็นเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ ลำดับ 1 คือ การป้องกันโรคเอดส์ พบร้อยละ 33.6 รองลงมาคือ สาเหตุและการติดต่อของโรคเอดส์ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย พบร้อยละ 25.1 และร้อยละ 13.7 ตามลำดับ

ตามความคิดของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ ในลำดับ 1-3 ที่พบมากกว่า ร้อยละ 50 ประกอบด้วย เรื่อง การป้องกันโรคเอดส์ สาเหตุและการติดต่อของโรคเอดส์ และปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อโรคเอดส์

การได้รับข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 89.8 คิดว่าตนเองได้รับข้อมูลข่าวสารในการป้องกันโรคเอดส์เพียงพอ และพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 54.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารตามความจำเป็นของการป้องกันโรคเอดส์เพียงพอ

คุณสมบัติของข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ที่ได้รับ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.50$, S.D.=0.25)

ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่การศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.8 รองลงมาคือมีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงและระดับต่ำ ร้อยละ 35.9 และร้อยละ 21.3 ตามลำดับ

การรับรู้การติดเชื้อโรคเอดส์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงเกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีการรับรู้โอกาสเสี่ยงเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ในระดับดี ($\bar{X} = 2.60$, S.D.= 0.28) การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีการรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ในระดับดี ($\bar{X} = 2.50$, S.D.= 0.25) การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคของการป้องกันโรคเอดส์ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.45$, S.D.= 0.29)

2. การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์

การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา พบว่า มีการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในบางครั้ง ($\bar{X} = 2.30$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์น้อยที่สุด คือ กรณีที่ทำนางวางแผนมีเพศสัมพันธ์ท่านได้ใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการใช้และการเลือกถุงยางอนามัยที่ถูกต้องในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ของข้อมูลข่าวสารการป้องกันการติดเชื้อเอดส์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ของข้อมูลข่าวสารการป้องกันการติดเชื้อเอดส์โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้มีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ การได้รับคำปรึกษากรณีมีพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับโรคเอดส์ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การได้รับข้อมูลข่าวสารป้องกันเอดส์จากแหล่งต่าง ๆ คุณสมบัติของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ การรู้จักกับผู้เจ็บป่วยด้วยเอดส์ การรับรู้โอกาสของโรคเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ และการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการป้องกันโรคเอดส์ วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงทำให้ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ถดถอยพหุ

การวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยแบบขั้นตอน พบว่า ตัวแปรอิสระ 5 ตัว เป็นปัจจัยที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง ได้ ร้อยละ 21 ($R^2 = 0.21$) มีตัวแปรอิสระ 5 ตัวที่เป็นปัจจัยต่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และ พบว่าสัมประสิทธิ์อำนาจการทำนาย (R^2) ของตัวแปรอิสระที่มีปัจจัยต่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ มีดังนี้ คือ คุณสมบัติข้อมูลข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ที่ได้รับสามารถอธิบายความแปรปรวนของการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุงได้สูงที่สุด คือ ร้อยละ 8 นอกจากนี้ เพศของนักศึกษา การรู้จักกับผู้เจ็บป่วยด้วยเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และการรับรู้ต่อความรุนแรงของการติดเชื้อโรคเอดส์สามารถอธิบายความแปรปรวนของต่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ร้อยละ 4, ร้อยละ 5, ร้อยละ 3 และ ร้อยละ 1 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ แม้ว่าผู้วิจัยพยายามดำเนินการเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถแสดงผลได้อย่างเที่ยงตรงและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด แต่ผู้วิจัยขอยอมรับ ณ ที่นี้ว่างานวิจัยนี้ยังขาดความสมบูรณ์ตามผู้วิจัยคาดหวังในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการศึกษาที่ไม่อาจตอบปัญหาที่มีอยู่มากมายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยนี้ยังมีสาระที่สำคัญและจำเป็นที่จะได้มีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนบางส่วนแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ แสดงให้เห็นความเชื่อด้านสุขภาพที่เป็นปัจจัยที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในนักเรียนอาชีวศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ในสถานศึกษา จากผลการศึกษาควรส่งเสริมการนำข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ไปใช้ประโยชน์ โดยเน้นถึงคุณสมบัติของข้อมูลข่าวสารที่จะให้นักเรียนอาชีวศึกษา การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การได้เรียนรู้จากผู้ติดเชื้อเอดส์หรือผู้ป่วยเอดส์ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเพศศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในนักเรียนอาชีวศึกษา

1.2 ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ที่นักเรียนอาชีวศึกษา ได้รับน้อยที่สุด คือ สถานการณ์การติดเชื้อโรคเอดส์ พบว่ามีการได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องนี้เพียง ร้อยละ 36.3 ความจริงการรับรู้สถานการณ์ของโรคเป็นอย่างไร มีการติดเชื้อพบมากในกลุ่มไหน เกิดจากปัจจัยเสี่ยงใด และในพื้นที่มีสถานการณ์เป็นอย่างไร ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้มีความตระหนักถึงสถานการณ์ของโรค และจะได้นำข้อมูลข่าวสารไปในการเฝ้าระวังการติดเชื้อโรคเอดส์ ดังนั้น ควรมีการสรุปสถานการณ์ของการติดเชื้อโรคเอดส์แจ้งผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำข้อมูลข่าวสารสถานการณ์โรคเอดส์ ไปใช้ในการณรงค์ประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคเอดส์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.3 นักเรียนอาชีวศึกษามีการนำข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ไปใช้ประโยชน์ในบางครั้งเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องการเลือกและวิธีการใช้ถุงยางอนามัยมีการนำไปใช้ประโยชน์น้อยที่สุด ทั้ง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอัตราเคยมีเพศสัมพันธ์ค่อนข้างสูง (ร้อยละ 34.7) ดังนั้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญตระหนักกับเรื่องนี้ เพราะการเลือกและวิธีการใช้ถุงยางอนามัย ที่ถูกต้องจะส่งผลให้ไม่มีการติดเชื้อ โรคเอดส์

2. ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่นำมาศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลกับการใช้ประโยชน์ ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ เพียงร้อยละ 21 จึงควรทำการศึกษาค้นหาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับส่งเสริมหรือขัดขวางการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ของ นักเรียนอาชีวศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ใน นักเรียนอาชีวศึกษาแยกเป็นกลุ่มย่อย เนื่องจากการรับรู้โอกาสเสี่ยงของโรคเอดส์ การรับรู้ความรุนแรงของโรคเอดส์ การรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรคของการดำเนินเพื่อหลีกเลี่ยงจากการติดเชื้อโรคเอดส์อาจแตกต่างกัน

2.3 ควรทำการศึกษาการใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ใน นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียนสายสามัญ นักศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปอ้างอิงได้กว้างยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เช่น แบบสอบถาม ความรู้ แบบสอบถามของการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ โดยการปรับปรุงข้อความในบางข้อให้ง่ายแก่การเข้าใจ นำไปใช้ศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป